

Kommunal.

Stadgar

antagna vid Svenska
Kommunalarbetareförbundets
kongress 2019

Stadgar

Stadgar antagna vid Svenska
Kommunalarbetareförbundets kongress 2019

Innehållsförteckning

§ 1 Förbundets namn och säte	6
§ 2 Kommunals ändamål	6
§ 3 Kommunals organisation	8
§ 4 Inträde och medlemskap	8
§ 5 Medlems rättigheter och inflytande	9
§ 6 Medlemsavgift	12
§ 7 Medlems ansvar	13
§ 8 Avtalsrörelse och förhandlingar	13
§ 9 Avdelningar	16
§ 10 Förbundsstyrelsen	30
§ 11 Förbundsledning och ombudsmän	31
§ 12 Firmateckning	34
§ 13 Ekonomisk förvaltning och räkenskaper	34
§ 14 Förbundets revision	35
§ 15 Kongress/förbundsmöte	37
§ 16 Hedersmedlemskap	43
§ 17 Utträde	43
§ 18 Uteslutning	44
§ 19 Återkallande av rätt att inneha uppdrag	46
§ 20 Överklagande och skiljemannaförfarande	47
§ 21 Stadgeändring	48
§ 22 Beslut om Kommunals upplösning	49

§ 1 Förbundets namn och säte

Förbundets namn är Svenska Kommunalarbetareförbundet, i dagligt tal Kommunal. Styrelsen har sitt säte i Stockholm, där även förbundskontoret ligger.

§ 2 Kommunals ändamål

Mom 1 Ändamål och värderingar

Mom 2 Inriktning

Mom 3 Uppgifter

Mom 4 Organisationsområde

Mom 1 Ändamål och värderingar

Medlemmarnas
inflytande

Kommunal är en medlemsstyrd organisation som bygger all verksamhet på medlemmarnas inflytande, delaktighet, behov och önskemål.

Arbetsplatsen

Kommunal ska företräda medlemmarnas gemensamma intresse, stärka sammanhållningen och styrkan på arbetsplatserna för att skapa bästa möjliga villkor i arbetslivet och i samhället.

Demokratisk
organisation

Kommunal är en demokratisk organisation som värnar om ett demokratiskt samhällssystem och bygger all verksamhet på uppfattningen och respekten för alla människors lika värde och rätt.

Värderingar

De värderingar som vägleder Kommunals verksamhet är alla människors lika värde, rättvisa, jämlikhet, jämställdhet, solidaritet och frihet.

Mom 2 Inriktning

Verksamhets-
inriktning

Det som styr inriktningen av verksamheten är:

- en stark arbetsplatsorganisation
- rättvisa och goda löne- och anställningsvillkor, trygghet i anställningen, bra arbetsvillkor och arbetsmiljö, arbetsinnehåll samt utbildnings- och utvecklingsmöjligheter
- allas rätt till arbete
- att verka för ett samhälle och arbetsliv på grundval

- av ett demokratiskt socialistiskt och feministiskt perspektiv
- att verka för att främja medlemmarnas ekonomiska och sociala situation i samhället och deras delaktighet i ett rikt kulturliv.

Mom 3 Kommunals huvudsakliga uppgifter är att:

- Erbjuder medlemskap till alla inom Kommunals verksamhetsområde
- Genom en hög organisationsgrad ha styrkan att löpande förbättra medlemmarnas arbetsvillkor
- Stärka alla medlemmar genom fackliga studier, information och opinionsbildning
- Organisera alla yrkesgrupper inom Kommunals verksamhetsområde, så att medlemmarna tillsammans blir starkare än var och en för sig
- Bedriva förhandlingsverksamhet och teckna kollektivavtal
- Motverka all form av diskriminering
- Genom medlemskap i LO samverka med LO och övriga LO-förbund samt med andra svenska organisationer som Kommunal har gemensamma intressen med
- Aktivt påverka politiken på alla nivåer i samhället
- Kommunal samarbetar i huvudsak med fackföreningar i andra länder som tillhör Internationella Fackliga Samorganisationen IFS, dess regionala organisationer och branschfederationer
- I övrigt bedriva verksamhet enligt stadgarna och enligt de beslut som fattas av Kommunals beslutande organ.

Mom 4 Organisationsområde

Kommunal är en sammanslutning av arbetstagarare – anställda inom landsting, kommuner, församlingar och hos andra arbetsgivare som i huvudsak bedriver skatte- och avgiftsfinansierad samhällsservice samt anställda inom naturbruksområdet, vilka enligt Landsorganisationens organisationsplan ska tillhöra

Kommunal. Även andra arbetstagare kan enligt gränsöverenskommelser med andra fackliga organisationer ha rätt att tillhöra Kommunal.

§ 3 Kommunals organisation

Kommunals besluts organ är:

Lokalt

Avdelning
Sektion

Kommunals lokala verksamhet bedrivs av avdelningar. Avdelningen är indelad i sektioner, inom sektion/avdelning kan arbetsplatsorganisationer bildas.

Centralt

Kongress
Förbundsstämma
Förbundsstyrelse

§ 4 Inträde och medlemskap

Mom 1 Rätt till medlemskap

Mom 2 Andra former av medlemskap

Mom 3 Beslut om inträde

Mom 4 Nekat inträde

Mom 5 Överflyttning mellan förbund

Mom 6 Medlemskap i a-kassan

Mom 1 Rätt till medlemskap

Medlemskap

Varje arbetstagare inom förbundets verksamhetsområde har rätt till inträde i förbundet. Rätt till inträde gäller dock inte i fall då uteslutningsgrund föreligger. Rätt till inträde har även de som genomgår yrkesinriktad utbildning inom Kommunals verksamhetsområde.

Mom 2 Andra former av medlemskap

Andra former

Kommunal kan även organisera andra arbetstagare och arbetssökande om särskilda förhållanden föreligger enligt förbundsstyrelsens bedömning. Förbundsstyrelsen fastställer vilka regler som ska gälla för dessa.

<i>Prövning</i>	<p>Mom 3 Beslut om inträde</p> <p>Inträde prövas och avgörs av den förbundsstyrelsen utsett. Medlemskapet gäller från den första i den månad ansökningen sker, om inget annat senare datum önskas.</p>
<i>Avslag</i>	<p>Mom 4 Nekat inträde</p> <p>Avslås ansökan ska Kommunal omedelbart lämna besked till den som sökt medlemskap.</p>
<i>Överklagan</i>	<p>Den som fått avslag på sin ansökan om inträde kan överklaga beslutet i den ordning som regleras enligt § 20 mom 2.</p>
<i>Från annat förbund</i>	<p>Mom 5 Överflyttning mellan förbund</p> <p>Medlem från annat anslutet LO-förbund eller andra svenska organisationer som Kommunal har gemensamma intressen med har rätt att flytta över sitt medlemskap till förbundet.</p>
<i>Till annat förbund</i>	<p>Medlem i förbundet har rätt och skyldighet att utan särskild avgift överflytta sitt medlemskap från ett LO-förbund till ett annat, om medlemmen antingen fått anställning inom det nya förbundets verksamhetsområde eller av annat skäl ska tillhöra detta på grund av LO-styrelsens beslut.</p>
<i>A-kassan</i>	<p>Mom 6 Medlemskap i a-kassan</p> <p>Kommunal ska verka för medlemskap i Kommunalarbetarnas arbetslöshetskassa.</p>

§ 5 Medlems rättigheter och inflytande

Mom 1 Val av förtroendevalda och nominering till andra uppdrag

Mom 2 Påverkan genom motioner

Mom 3 Avtalsförslag

Mom 4 Rättshjälp

Mom 5 Konfliktersättning

Mom 6 Ersättning vid trakasserier

Mom 1 Val och nominering av förtroendevalda

Medlem har rätt att föreslå kandidater till val av lokala, regionala och nationella uppdrag. Samtliga medlemmar har rösträtt i den arbetsplatsorganisation och sektion de tillhör.

Valbar

Samtliga medlemmar i Kommunal kan väljas till förtroendeuppdrag. Om det finns förhållanden som kan föranleda återkallande av förtroendeuppdrag enligt dessa stadgar, prövas rätten att inneha förtroendeuppdrag innan val sker.

Val av AO

Arbetsplatsombuden väljs av sektionsstyrelsen, eller om styrelsen så beslutar, av klubb/arbetsplatsklubbstyrelsen efter förslag från medlemmarna på arbetsplatsen. Mandattiden är tre år. Arbetsplatsombudet kan verka som skyddsombud enligt arbetsmiljölagens regler.

Val av SO

Skyddsombuden utses på arbetsplatsen, enligt arbetsmiljölagen.

Mom 2 Påverkan

Medlemmarna kan påverka Kommunal genom att:

Förslag, medlemsmöte

Lämna förslag till eller på medlemsmötet.

Fråga, repskap

Lämna in fråga rörande verksamheten till representantskapsmötet senast tre veckor innan representantskapsmötet.

Motion, repskap

Medlem kan lämna in motion till avdelningens representantskapsmöte senast sex veckor innan representantskapsmötet.

Motion, kongress

Medlem kan lämna in motion till kongressen senast åtta månader före kongressen.

Mom 3 Avtalsförslag

Avtalsförslag

Medlem som vill förändra sitt kollektivavtal kan lämna in avtalsförslag enligt § 8 mom 3.

Mom 4 Rättshjälp

<i>Rätt till rättshjälp</i>	Förbundsstyrelsen kan bevilja medlem respektive avdelning juridiskt biträde för att tillvarata sina fackliga rättigheter.
<i>Medlemsvillkor</i>	Medlem kan inte kräva att bli företräd i händelser eller tvister, som inträffat före det datum inträdesansökan har inkommit till Kommunal.

Mom 5 Konfliktersättning

<i>Medlemsvillkor</i>	Rätt till ersättning har den som är medlem i Kommunal före konfliktutbrottet.
<i>Rätt till ersättning</i>	Vid strejk som godkänts av förbundsstyrelsen och vid lockout samt då medlem dras in i arbetsinställelse inom annat förbunds område, betalar Kommunal ersättning.
<i>Annan arbetsinställelse</i>	Fråga om rätt till ersättning vid annan arbetsinställelse än konflikt avgörs av förbundsstyrelsen vid varje särskilt fall.
<i>Ersättningstid</i>	Ersättning utgår för högst fem dagar per kalendervecka, dock inte för dag eller del av dag då medlem har arbetsinkomst som uppgår till eller överstiger dennes ersättning per dag.
<i>Sjukdom med mera</i>	Medlem, som på grund av sjukdom eller olycksfall, och inte är i arbete och som därför får ersättning, får ingen konfliktersättning. Samma gäller den som av annan anledning, till exempel föräldraledighet eller skolgång, är förhindrad att arbeta.
<i>Kvalifikationstid och ersättningsbelopp</i>	Förbundsstyrelsen beslutar om kvalifikationstid och ersättningsbelopp vid varje tillfälle.
<i>Skyldighet att söka arbete</i>	Medlem, som deltar i konflikt kan vara skyldig att ställa sig till arbetsmarknadens förfogande om förbundsstyrelsen så beslutar.
<i>Resterande medlemsavgift</i>	Vid utbetalning av ersättning ska avdrag göras för eventuellt resterande medlemsavgifter. Fastställda riktlinjer om kontrollåtgärder för erhållande av

konfliktersättning och anvisningar för utbetalning meddelas av förbundsstyrelsen.

Mom 6 Ersättning vid trakasserier

Rätt till ersättning

Medlem, som på grund av sin fackliga verksamhet för Kommunal skiljs från sin anställning eller tvingas lämna sin anställning till följd av annan trakassering från arbetsgivarens eller dennes representant, kan få ersättning, efter anmälan till berörd avdelning. Förbundsstyrelsen beslutar om ersättning och villkor för denna i varje enskilt fall.

§ 6 Medlemsavgift

Mom 1 Medlemsavgift

Mom 2 Avgiftsnivåer

Mom 3 Förhöjd avgift

Mom 4 Avgiftsbefrielse

Mom 1 Medlemsavgift

Medlemsavgift

Medlem betalar medlemsavgift från och med månaden efter det att Kommunal beviljat inträde.

Avgiften består av två delar, en avdelningsdel och en förbundsdel.

Beslut om avgift

Kongressen/förbundsmötet ska årligen ta ställning till avdelningsdel och förbundsdel samt indelning av antal avgiftsnivåer. Förbundsstyrelsen fastställer, medlemsavgift och avgiftsnivåer i samband med budgetarbetet för kommande år.

A-kasseavgift

Avgiften för medlemskap i Kommunalarbetarnas arbetslöshetskassa betalas in till Kommunal som vidarebefordrar denna till a-kassan.

Mom 2 Avgiftsunderlag

Avgiftsunderlag

Medlemmarna i Kommunal placeras i avgiftsnivåer. Medlemsavgiften baseras på grundlön och sysselsättningsgrad, det vill säga aktuell månadslön.

Avgiftsnivå

Med grundlön räknas all form av erhållna ersättningar exempelvis arbetslöshetsersättning, sjukpenning, studiebidrag föräldrapenning och pension.

Avgiften indelas i avgiftsnivåer.

Mom 3 Förhöjd avgift

Förbundsstyrelsen kan besluta om tillfällig höjd avgift vid egen konflikt eller vid konflikt som förbundet är skyldig att understödja samt vid uttaxering som med stöd av LOs stadgar beslutats av LO.

Särskilda skäl

Mom 4 Avgiftsbefrielse

Medlem kan helt eller delvis befrias från att betala avgift då särskilda skäl föreligger efter förbundsstyrelsens prövning.

§ 7 Medlems ansvar

Mom 1 Sammanhållning

Mom 2 Lämna uppgifter

Mom 1 Sammanhållning

Medlem ska verka för sammanhållning och utveckling inom Kommunal. Följa intentionerna i stadgarna och stadgeenligt fattade beslut samt visa lojalitet mot styrelser och andra som utsetts att företräda Kommunal och dess lokala organisation.

Mom 2 Lämna uppgifter

Medlem ska på begäran lämna uppgifter om löne- och anställningsvillkor. Medlem ska vid byte av arbetsgivare lämna uppgifter om detta till Kommunal.

§ 8 Avtalsrörelse och förhandlingar

Mom 1 Upprättande och uppsägning av avtal

Mom 2 Lokala kollektivavtal

Mom 3 Behandling av avtalsförslag

Mom 4 Medlemsinflytande

Mom 5 Avtalsdelegation

Mom 6 Allmän omröstning

Mom 7 Beslut om avtalsuppgörelse

Mom 8 Konfliktåtgärd

Mom 1 Upprättande och uppsägning av avtal

*Förbundsstyrelsen
beslutar*

Framställning till arbetsgivaren om upprättande eller uppsägning av centrala kollektivavtal eller annan förändring av gällande arbetsvillkor, ska godkännas av förbundsstyrelsen.

Mom 2 Lokala kollektivavtal

Lokala kollektivavtal

Ombudsman har rätt att teckna lokala kollektivavtal inom ramen för avvikelser som möjliggörs inom de centralt tecknade kollektivavtalen.

Mom 3 Behandling av avtalsförslag

Avtalsförslag

Sektionen uppmanar medlemmarna att skriva avtalsförslag. Sektionen samlar in avtalsförslagen och sänder desamma till avdelningen för sammanställning. Därefter sänder avdelningen handlingarna till förbundsstyrelsen som fattar beslut om avtalskraven.

Mom 4 Medlemsinflytande

Förbundsstyrelsen ska anordna förbundsaktiviteter inför avtalsförhandlingarna. Syftet är att genom delaktighet från avdelningar, sektioner och medlemmar bredda underlaget inför beslut om avtalskraven.

Mom 5 Avtalsdelegationer

Förbundsstyrelsen utser inför varje avtalsrörelse rådgivande avtalsdelegationer.

Ombudsmän

Ombudsmän biträder avtalsdelegationerna med förhandlingarna.

Vem utses?

Flertalet ledamöter i avtalsdelegationerna utses, efter förslag från avdelningarna, bland medlemmar som arbetar inom de yrkes/avtalsområden som berörs av avtalsrörelsen. De bör vara fördelade på olika delar av landet.

<i>Suppleanter</i>	Lämpligt antal suppleanter utses. Suppleanterna inträder vid förhinder för ordinarie ledamot i den ordning förbundsstyrelsen fastställer.
<i>Förslag till avtalsuppgörelse</i>	Avtalsdelegationerna ska uttala sig om förslag till avtalsuppgörelse. Sådant uttalande är av rådgivande natur.
	Mom 6 Allmän omröstning
	Förbundsstyrelsen kan besluta om att förslag till uppgörelse kan underställas berörda medlemmar för omröstning. Om denna utfaller så att två tredjedelar av berörda medlemmar uttalar sig mot förslaget, ska detta anses innebära begäran till förbundsstyrelsen om att avslå detsamma.
<i>Avtalsuppgörelse och uppsägning</i>	Mom 7 Beslut om avtalsuppgörelse
	Förbundsstyrelsen avgör slutgiltigt frågor som angår uppsägning av kollektivavtal, antagande eller förkastande av förslag till sådant avtal samt vidtagande av stridsåtgärder.
<i>Omröstning om arbetsnedläggelse</i>	Mom 8 Konfliktåtgärd
	Om arbetsgivaren vägrar förhandla eller om förhandling inte leder till uppgörelse och berörda medlemmar därför vill lägga ner arbetet, ska slutna omröstning företas bland berörda medlemmar.
<i>Förbundsstyrelsen beslutar</i>	Om denna omröstning utfaller så att två tredjedelar av berörda medlemmar röstar för arbetsnedläggelse ska begäran om denna åtgärd göras hos förbundsstyrelsen som beslutar om och när arbetsnedläggelse ska vidtas. Förbundsstyrelsen har oberoende av begäran rätt att förorda arbetsnedläggelse.
<i>Sympatiåtgärd</i>	Motsvarande rätt tillkommer förbundsstyrelsen i fråga om sympatiåtgärder.
<i>Beslut om konflikt åtgärd</i>	Stridsåtgärd får inte vidtas eller tillkännages utan att förbundsstyrelsen lämnat godkännande till densamma. Medlemmarna i Kommunal har varken rätt eller skyldighet att följa annat än av förbundsstyrelsen utfärdad eller godkänt meddelande om stridsåtgärd.

*Kontroll av
konfliktåtgärd*

Sedan arbetet lagts ner eller arbetsplats förklarats i blockad, ska kontroll utövas så att ingen arbetar förrän uppgörelse träffats eller konflikten förklarats avslutad.

Strejkbrytare

Den som arbetar på en arbetsplats eller tjänst som är uttagen i konflikt betraktas som strejkbrytare. Avdelningen ska omedelbart meddela förbundskontoret när så sker.

§ 9 Avdelningar

Mom 1 Verksamhetsområde

Mom 2 Avdelningens uppgift

Mom 3 Representantskap

Mom 4 Valberedning

Mom 5 Avdelningsstyrelse

Mom 6 Avdelningsstyrelsens uppgifter

Mom 7 Avdelningens ekonomi

Mom 8 Revision

Mom 9 Sektioner

Mom 10 Arbetsplatsorganisation

Mom 1 Verksamhetsområde

Bildande av avdelning

Inom visst geografiskt område eller på andra grunder avdelat område ska avdelning bildas efter beslut av förbundsstyrelsen.

Sektionsindelning

Avdelning ska indelas i sektioner i enlighet med vad som anges i mom 9. Avdelningsstyrelsen beslutar om indelning i sektioner.

Arbetsplatsorganisation

Avdelningen kan bilda arbetsplatsorganisationer inom avdelningens verksamhetsområde.

*Arbetsplatsorganisationer
på sektionsnivå*

Avdelningen ska verka för att arbetsplatsorganisationer bildas utifrån medlemmarnas önskemål och där förutsättningar finns eller om organisatoriska förhållanden så kräver. Sektionsstyrelsen alternativt avdelningsstyrelsen beslutar om bildande av arbetsplatsorganisationer.

Mom 2 Avdelningens uppgift

Avdelningen som omfattar alla medlemmar inom dess verksamhetsområde, har till uppgift att i enlighet med stadgarna tillvarata medlemmarnas intresse.

<i>Stadgar, beslut</i>	Avdelning ska följa stadgar och beslut som fattas av förbundets valda nationella organ samt säkerställa att de verkställs.
<i>Medlemsvärvning</i>	Inom avdelningens verksamhetsområde verka för anslutning till förbundet genom aktiv värvning.
<i>Förtroendevalda</i>	Inom avdelningens verksamhetsområde verka för att förtroendevalda rekryteras till uppdragen.
<i>Sektioner</i>	Samordna och säkerställa verksamheten i sektionerna och handlägga ärenden av övergripande karaktär.
<i>Facklig verksamhet</i>	Säkerställa och utveckla det fackliga arbetet på arbetsplatsen, bistå och stödja företrädarna på sektionen i förhandlings- och annan facklig verksamhet samt organisera studie- och informationsverksamheten.
<i>LO</i>	Ansvara för samverkan inom LO:s regionala och lokala organisationer inom avdelningens verksamhetsområde.
<i>Förhandlingar</i>	I enlighet med förbundsstyrelsens beslutade löne- och avtalspolitik ansvara för avtals- och förhandlingsverksamhet inom ramen för gällande förhandlingsbestämmelser och kollektivavtal.
<i>Opinionsbildning</i>	Ansvara för att Kommunals ståndpunkter blir kända inom och utanför organisationen genom aktivt opinionsbildande.
<i>Rapportering</i>	Avdelningen ska inom två veckor efter genomfört årsmöte sända årsberättelse och revisionsberättelse samt revisorernas granskningsrapport till förbundsstyrelsen.

Mom 3 Representantskap

Representantskapet är avdelningens högsta beslutande organ.

<i>Antal ombud</i>	Antalet ombud i representantskapet fastställs av representantskapet efter förslag av avdelningsstyrelsen.
<i>Ombuds fördelning</i>	Antal ombud fördelas proportionerligt mellan avdelningens sektioner utifrån medlemsantal i oktober året före valet. När sektioner nybildas görs en ny beräkning utifrån den månad förändring sker.
<i>Val av ombud</i>	Ombud till representantskapet väljs årligen på sektionernas årsmöte.
<i>Suppleanter</i>	Sektionerna väljer lämpligt antal suppleanter. Suppleanterna inkallas i den ordning som fastställs vid valet på sektionernas årsmöte.
<i>Ombudsfullmakt</i>	Protokoll över valet från årsmötet gäller som fullmakt för ombuden. Protokollet sänds omedelbart efter valet till avdelningen.
<i>Närvaroskyldighet</i>	Avdelningens styrelseledamöter, revisorer och ombudsmän ska närvara på representantskapet och har yttrande- och förslagsrätt.
<i>Rösträtt</i>	Styrelseledamöter har dessutom rösträtt i frågor som inte rör verksamheten och förvaltningen under föregående verksamhetsår.
<i>Sammanträde</i>	Avdelningens representantskap ska hålla ordinarie sammanträde minst två gånger per år. Årsmötet hålls före april månads utgång, höstmötet före november månads utgång. Till sammanträdet ska kallelse skickas i den ordning representantskapet beslutar.
<i>Frågor att behandla</i>	Fråga som ska upp till behandling på representantskapet ska vara inlämnad till styrelsen tre veckor före sammanträdet.
<i>Motionsrätt</i>	Medlemmar och sektioner har motionsrätt till avdelningens årsmöte och höstmöte. Motion ska vara inlämnad till avdelningen senast sex veckor före mötet.

Årsmöte	Vid avdelningens årsmöte ska, förutom stadgeenliga val, förekomma behandling av årsredovisning och verksamhetsberättelse för föregående år samt frågan om ansvarsfrihet för styrelsen.
Kallelse	Tid för ordinarie sammanträden under det följande verksamhetsåret samt ordningen för kallelsen till dessa fastställs på årsmötet alternativt höstmötet.
Majoritetsregler	Med undantag för vad dessa stadgar föreskriver rörande vissa val och omröstningar, ska alla beslut fattas med enkel majoritet av dem som deltar i omröstningen. Vid personval är den person vald som får mer än hälften av avgivna röster. I de fall då detta röstetal inte uppnåtts, ska omval mellan de två som fått högsta röstetalet genomföras. Lika röstetal avgörs genom lottning.
Val, omröstning	Alla val sker genom slutna omröstning om inte mötet enhälligt beslutar att det ska vara en öppen omröstning.
Övriga beslut	Övriga beslut fattas genom öppen omröstning. Ombud får inte överlåta sin rösträtt till någon annan.
Närvarorätt	Medlem i avdelningen som inte är ombud i representantskapet har i mån av plats rätt att närvara vid dessa sammanträden.
Extra sammanträde	Extra sammanträde hålls då styrelsen finner det lämpligt eller minst 25 procent av avdelningens medlemmar skriftligen begär detta för behandling av viss fråga. Extra sammanträde kan endast behandla den eller de frågor som föranlett sammanträdet.
Valberedning	Mom 4 Valberedning Representantskapet väljer en valberedning på årsmötet. Valet ska ske via personval och nomineringar till valberedningen ska skickas till avdelningsstyrelsen av representantskapets ombud senast den 15 mars. Avdelningsstyrelsens förslag till ledamöter i valberedningen och övriga nomineringar ska sändas till ombuden enligt den ordning årsmötet beslutar.

<i>Valberedningsinstruktioner</i>	Valberedningen verkar enligt beslutade valberedningsinstruktioner.
<i>Valberedningens mandattid</i>	Mandattiden är ett år.
<i>Valberedningens uppgift</i>	Valberedningens uppgift är att föreslå kandidater till de förtroendeuppdrag som representantskapet ska tillsätta genom val. Valberedningen ska också, i händelse av fyllnadsval under mandattiden, föreslå kandidater till sådana vakanta uppdrag. Valberedningen ska i sina förslag särskilt ta hänsyn till mångfald, yrkes/avtalsområden och geografisk spridning.
<i>Nominering av kandidater</i>	Nominering till stadgeenliga förtroendeuppdrag sker genom att sektionens årsmöte lämnar förslag till valberedningen senast den 5 mars. Årsmötet är bundet av nomineringarna.
	Mom 5 Avdelningsstyrelse
<i>Antal ledamöter</i>	Avdelningens styrelse ska bestå av ett udda antal ledamöter, dock högst tretton ledamöter inklusive ordförande och vice ordförande.
<i>Val</i>	Val av styrelseledamöter ska förrättas på avdelnings årsmöte, ordförande och vice ordförande väljs särskilt.
<i>Fyllnadsval</i>	Om ordförande eller vice ordförande avgår under mandattiden ska fyllnadsval skyndsamt äga rum.
<i>Mandattid</i>	Mandattiden är två år.
<i>Suppleanter</i>	Lämpligt antal suppleanter väljs och inträder i den ordning representantskapet beslutar.
<i>Avgående ledamot</i>	För suppleant som inträder i styrelsen efter avgående styrelseledamot, gäller den senares mandattid.
<i>Mandattid</i>	Mandattiden är ett år.
<i>Valbarhet</i>	Medlemskap i avdelningen är en förutsättning för att vara valbar.

<i>Avgångsskyldighet</i>	Avgångsskyldighet föreligger när pensionsålder uppnås enligt gällande pensionsregler.
<i>Sammanträden</i>	Avdelningsstyrelsen sammanträder i den omfattning styrelsen själv beslutar.
<i>Majoritetsregler</i>	För att styrelsebeslut ska vara giltigt krävs att mer än hälften av styrelsens samtliga ledamöter är ense om beslutet.
<i>Arvode</i>	Avdelningens representantskap kan besluta om arvode till styrelsens ledamöter. Beslut om arvode ska fastställas innan val av styrelse sker.
<i>Försäkring</i>	Avdelningsstyrelsen ska genom förbundets försorg garantiförsäkras.
<i>Uppgift</i>	Mom 6 Avdelningsstyrelsens uppgift Avdelningsstyrelsen ansvarar för och leder verksamheten inom avdelningens verksamhetsområde, ansvarar för ekonomisk förvaltning och räkenskaper samt för att verksamheten överensstämmer med stadgar och beslut fattade av förbundets nationella beslutande organ.
<i>Arbetsordning och delegationsordning</i>	Avdelningsstyrelsen ska upprätta en arbetsordning och delegationsordning.
<i>Årsberättelse</i>	Styrelsen ska årligen till årsmötet avge en underskriven årsberättelse för föregående års verksamhet. Årsberättelsen ska innehålla verksamhetsberättelse, årsredovisning, revisorernas granskningsrapport och revisionsberättelse.
<i>Ordförandes uppgifter</i>	Ordförande leder avdelningens representantskap och styrelsens sammanträden, utövar i samråd med övriga styrelsen och lokalkontorschef ledningen av avdelningens verksamhet samt har det övergripande ansvaret för att verkställigheten av avdelningens och styrelsens beslut och av förbundsstyrelsens beslutade åtgärder sker.

<i>Vice ordförande</i>	Vice ordförande biträder avdelningsordförande i uppdraget och är ställföreträdare för denne vid dennes frånvaro, samt har särskilt ansvar för att följa upp avdelningens ekonomi utifrån ett fackligt och demokratiskt perspektiv.
<i>Avdelningens ledningsgrupp</i>	Avdelningens ledningsgrupp består av avdelningens ordförande, vice ordförande och lokalkontorschef. Avdelningens ledningsgrupp har ett gemensamt ansvar för att samordna verksamhetsstyrningen i avdelningen och bereder förslag och beslut till styrelsen.
<i>Firmateckning</i>	Mom 7 Avdelningens ekonomi Avdelningsstyrelsen utser bland styrelsens ledamöter, ombudsmän och övriga anställda, de personer som får teckna avdelningens firma. Firmateckning är giltig när firman tecknats av två i förening, varav minst en är ledamot av avdelningsstyrelsen.
<i>Medelsplacering</i>	Avdelningens tillgångar ska förvaltas i enlighet med förbundsstyrelsens placeringsreglemente för avdelningar.
<i>Redovisning</i>	Avdelningens redovisning ska ske i överensstämmelse med god redovisningssed. Avdelningens räkenskaper följer kalenderåret. Årsberättelsen ska vara revisorerna tillhanda senast sex veckor innan avdelningens årsmöte.
<i>Uppgift</i>	Mom 8 Revision De förtroendevalda revisorerna granskar avdelnings- och sektionens verksamheten avseende ändamålsenlighet och styrning.
<i>Antal revisorer</i>	Avdelningens årsmöte väljer tre förtroendevalda revisorer.
<i>Mandattid</i>	Mandattiden är två år.
<i>Suppleant</i>	Avdelningens årsmöte väljer högst tre suppleanter

---

	som inträder om ordinarie revisor är förhindrad att delta i revisionen.
<i>Mandattid</i>	Mandattiden är ett år.
<i>Krav på revision</i>	Revisionen ska ske i enlighet med god revisionssed.
<i>Revisionsbolag</i>	För granskning av avdelningens räkenskaper och avdelningsstyrelsens förvaltning väljer avdelningens årsmöte ett registrerat revisionsbolag för ett år i taget.
<i>Arvode</i>	Avdelningens representantskap kan besluta att arvode ska utgå till förtroendevalda revisorer. Detta ska fastställas före valet.
<i>Granskningsrapport</i>	De förtroendevalda revisorerna ska avge en särskild rapport om sin granskning av ändamålsenligheten inom avdelnings område, till avdelningens årsmöte. Revisorerna ska vid minst ett ytterligare tillfälle medverka på avdelningsstyrelsens sammanträde och lämna rapport över sina iakttagelser.
<i>Revisionsberättelse</i>	Revisorerna avlämnar gemensam revisionsberättelse med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet till avdelningens årsmöte.
<i>Tidpunkt</i>	Revisionsberättelse och granskningsrapport ska avlämnas senast tre veckor före avdelningens årsmöte.
<i>Rätt ta del av handlingar</i>	Varje revisor har efter framställan rätt att ta del av allt material som rör avdelningens verksamhet samt avdelningens räkenskaper och förvaltning.
<i>Skriftlig anmärkning</i>	Om revisorerna lämnar skriftlig anmärkning ska avdelningen omgående sända kopia till förbundsstyrelsen.
<i>Skyldighet att delta på sammanträde</i>	Om avdelningsstyrelsen på grund av framställda anmärkningar, påpekande eller förslag kallar revisorerna att närvara vid sammanträde, ska revisorerna närvara under behandlingen av den nämnda frågan.

<i>Förbundets revision</i>	Förbundsstyrelsen eller den förbundsstyrelsen utser har rätt att företa revision hos avdelningen.
	Mom 9 Sektioner
<i>Verksamhetsområde</i>	Sektionen är en avgränsad organisation inom avdelningen.
<i>Beslut om sektioner</i>	Avdelningsstyrelsen beslutar om bildande av sektioner.
<i>Bildande av arbetsplatsorganisation</i>	Sektionen ska tillse att arbetsplatsorganisationer bildas utifrån medlemmarnas önskemål och där förutsättningar finns eller där organisatoriska förhållanden så kräver inom sektionens verksamhetsområde.
	Sektionens uppgifter
<i>Uppgift</i>	De förtroendevalda i sektionen ska tillvarata medlemmarnas intressen gentemot arbetsgivaren och bistå medlemmarna i olika situationer.
<i>Fackliga arbetet på arbetsplatsen</i>	Verksamheten ska organiseras så att det fackliga arbetet på arbetsplatsen stimuleras, den fackliga aktiviteten och handlingskraften sker på arbetsplatsen där medlemmarna och förtroendevalda driver medlemsnära frågor.
<i>Medlemsvärvning</i>	De förtroendevalda i sektionen ska erbjuda potentiella medlemmar inom sektionens verksamhetsområde medlemskap i Kommunal.
<i>Rekrytera förtroendevalda</i>	De förtroendevalda i sektionen ska rekrytera förtroendevalda som företräder medlemmarna på arbetsplatserna inom sektionen samt stimulera till att bilda arbetsplatsorganisationer.
<i>Anmäl till arbetsgivaren</i>	Styrelseuppdrag och andra fackliga uppdrag i sektionen ska snarast anmälas till arbetsgivaren efter genomfört val.
<i>Stöd</i>	Stödja förtroendevalda i det fackliga arbetet på arbetsplatsen och i förhandlingar enligt delegationsordning.

<i>Studier</i>	Bedriva uppsökande verksamhet för att erbjuda fackliga utbildningar till medlemmarna inom sektionen.
<i>Ombud</i>	Välja ombud till avdelningens representantskap, liksom ombud till andra organisationer, då representation tillkommer sektioner.
<i>Medlemsregister</i>	Hålla medlemsregistret aktuellt.
<i>Verksamhetsberättelse</i>	Årligen lämna in sektionens verksamhetsberättelse till avdelningens styrelse.
<i>LO</i>	Ansvara för att samverka inom LO:s lokala organisation inom sektionens verksamhetsområde.
<i>Sammanhållning</i>	Sektionen ska verka för sammanhållning mellan medlemmarna.
<i>Verkställa beslut</i>	Sektionen är skyldig att följa och verkställa förbunds- och avdelningsbeslut.
<i>Kostnader</i>	Kostnaderna för sektionens verksamhet och administration betalas av avdelningen på så sätt som representantskapet beslutar.
	Sektionsstyrelsen
<i>Sektionens ledning</i>	Ordföranden leder sektionens möten och styrelsens sammanträden samt utövar i samråd med den övriga styrelsen ledningen av sektionens verksamhet.
<i>Arbetsordning</i>	Sektionsstyrelsen ska upprätta en arbetsordning för sitt arbete.
<i>Antal ledamöter</i>	Sektionsstyrelsen ska bestå av fem ledamöter, ordförande och fyra övriga ledamöter. Efter medgivande av avdelningsstyrelsen kan antalet utökas till annat udda antal, högst nio.
<i>Styrelsens mandattid</i>	Styrelsens mandattid är två år.
<i>Suppleanter</i>	Minst tre styrelsesuppleanter väljs varje år för en mandattid på ett år. Dessa inträder i styrelsen i den ordning årsmötet beslutat.

<i>Avgående ledamot</i>	För suppleant som inträder i styrelsen efter avgående styrelseledamot, gäller den senares mandattid
<i>Giltigt beslut</i>	För att styrelsebeslut ska vara giltigt krävs att mer än hälften av styrelsens samtliga ledamöter är ense om beslutet.
<i>Val</i>	Val av styrelse och suppleanter, ombud till representantskapet samt vissa andra förtroendeuppdrag förrättas på årsmötet eller genom en allmän medlemsomröstning.
<i>Allmän omröstning</i>	Om val förrättas genom allmän omröstning, och ett eller flera förtroendeuppdrag inte kan tillsättas på grund av föreskrivet röstantal inte uppnås, ska val till dessa uppdrag förrättas på årsmötet i vanlig ordning.
<i>Ordförande och övriga</i>	Ordförande väljs särskilt, övriga ledamöter väljs gemensamt.
<i>Majoritetsregler</i>	Vid personval krävs det att man får minst hälften av godkända röster.
<i>Fyllnadsval</i>	Om ordförande avgår under mandattiden ska fyllnadsval företas skyndsamt.
<i>Valberedning</i>	Valberedning Medlemmarna i sektionen väljer en valberedning på årsmötet. Valet ska ske via personval och nomineringar till valberedningen ska skickas till sektionsstyrelsen av medlemmarna i sektionen senast fyra veckor innan årsmötet eller nomineras direkt på nomineringsmötet. Sektionsstyrelsens förslag till ledamöter i valberedningen och övriga nomineringar ska sändas till medlemmarna i sektionen enligt den ordning årsmötet beslutar.
<i>Valberedningsinstruktioner</i>	Valberedningen verkar enligt beslutade valberedningsinstruktioner.
<i>Valberedningens mandattid</i>	Mandattiden är ett år.

<i>Valberedningens uppgift</i>	Valberedningens uppgift är att föreslå kandidater till stadgeenliga förtroendeuppdrag som ska tillsätta genom val. Valberedningen ska också, i händelse av fyllnadsval under mandattiden, föreslå kandidater till sådana vakanta uppdrag. Valberedningen ska i sina förslag särskilt ta hänsyn till mångfald, yrkes/avtalsområden och geografisk spridning.
<i>Valberedning</i>	Valberedningens uppgift är att samla in nomineringar och lämna förslag på kandidater till förtroendeuppdrag som ska väljas genom allmän omröstning alternativt på årsmötet.
<i>Nominering</i>	Nomineringsförfarandet ska vara aktivt där medlemmarna uppmanas att skicka in namnförslag till valberedningen. Nomineringstiden avslutas i samband med nomineringsmötet senast fyra veckor innan årsmötet. Årsmötet är bundet av nomineringsmötet. Nomineringarna är bindande även vid allmän omröstning.
	Styrelsens uppgifter
<i>Uppgift</i>	Sektionsstyrelsens uppgift är att ha det övergripande ansvaret för att organisera sektionens verksamhet, verkställa beslut och följa upp verksamheten utifrån beslutade mål.
<i>Medlemsvärvning och organisationsgrad</i>	Sektionsstyrelsen har ansvar för att värvning av potentiella medlemmar sker och för att följa upp medlemsvärvning och organisationsgrad på arbetsplatserna inom sektionens område.
<i>Rekrytera förtroendevalda</i>	Sektionsstyrelsen har ansvar för att arbetsplatsombud och skyddsombud rekryteras och för att följa upp rekrytering av förtroendevalda, så att det finns förtroendevalda som företräder medlemmarna på arbetsplatserna inom sektionen.
<i>Arbetsplatsorganisation</i>	Sektionsstyrelsen har ansvar för att arbetsplatsorganisationer bildas och för att följa upp bildande av arbetsplatsorganisationer.

<i>Arbetsplatsombud</i>	Sektionsstyrelsen väljer arbetsplatsombud efter förslag från medlemmarna på arbetsplatsen enligt § 5 mom 1.
<i>Mandatperiod</i>	Arbetsplatsombuden väljs på tre år.
<i>Förutsättningar att utföra sitt uppdrag</i>	Sektionsstyrelsen ska säkerställa att arbetsplatsombud, skyddsombud och arbetsplatsorganisationen har förutsättningar att utföra sitt uppdrag.
<i>Antal möten</i>	Medlemsmöten Sektion ska för den fackliga verksamheten och medlemsinflytandet hålla det antal möten som behövs för verksamheten, minst årsmöte och nomineringsmöte. Årsmötet ska hållas senast februari månads utgång. Nomineringsmötet hålls senast fyra veckor innan årsmötet.
<i>Övriga medlemsmöten</i>	Arbetsplats-, förvaltnings-, yrkes-, bransch-, eller andra konstellationer är andra former för att få igång det fackliga arbetet på arbetsplatsen.
<i>Extra medlemsmöte</i>	Extra medlemsmöte hålls då styrelsen finner det lämpligt eller då minst 25 procent av sektionens medlemmar skriftligen begärt detta för behandling av viss fråga. Mötet kan bara behandla den eller de frågor som föranleder mötet.
<i>Inbjudan</i>	Till medlemsmöte ska inbjudan förmedlas i den ordning årsmötet beslutar.
<i>Årsmöte</i>	Vid sektionens årsmöte ska stadgeenliga val förrättas, behandling och godkännande av verksamhetsberättelsen för det föregående året, fastställande av tid för ordinarie medlemsmöten samt ordningen för inbjudan till dessa.
<i>Majoritetsregler</i>	§ 9 Avdelningar, mom 3 representantskap, sidorubrik majoritetsregler.
<i>Val, omröstning</i>	Alla val sker genom slutna omröstning om inte mötet enhälligt beslutar att det ska vara öppen omröstning.

<i>Övriga beslut</i>	<p>Övriga beslut fattas genom öppen omröstning. Medlem får inte överlåta sin rösträtt till någon annan.</p>
	<p>Mom 10 Det fackliga arbetet på arbetsplatsen</p>
	<p>Arbetsplatsorganisationer</p>
	<p>Klubb/arbetsplatsklubb Förhandlingsorganisation Annan gruppering</p>
	<p>Arbetsplatsorganisationen är olika grupperingar som driver det fackliga arbetet på arbetsplatsen.</p>
<i>Medlemsinflytande</i>	<p>I samråd mellan sektion/avdelning och medlemmarna på arbetsplatsen avgörs vilken arbetsplatsorganisation som passar bäst på arbetsplatsen. Det är sektionen/avdelningen som ansvarar och fattar beslut om bildandet.</p>
<i>Val</i>	<p>Medlemmarna på arbetsplatsen väljer företrädarna i arbetsplatsorganisationen.</p> <p>De utsedda företrädarna fördelar uppgifterna mellan sig.</p>
<i>Anmäl till arbetsgivaren</i>	<p>Sektionen/avdelningen anmäler snarast de utsedda företrädarna till arbetsgivaren.</p>
<i>Uppgifter</i>	<p>Arbetsplatsorganisationens uppgift</p> <p>Gemensamt för alla arbetsplatsorganisationer är att engagera och aktivera medlemmarna på arbetsplatsen.</p> <p>Medlemmarna tillsammans med de förtroendevalda på arbetsplatsen driver det fackliga arbetet på arbetsplatsen.</p>
<i>Företräder medlemmarna</i>	<p>Företräder medlemmarna på arbetsplatsen.</p>
<i>Värvar medlemmar</i>	<p>De förtroendevalda i arbetsplatsorganisationen erbjuder medlemskap i Kommunal till potentiella medlemmar på arbetsplatsen.</p>

§ 10 Förbundsstyrelsen

Mom 1 Uppgift

Mom 2 Sammansättning

Mom 3 Sammanträden

Mom 4 Arvode

Mom 5 Återkallande av uppdrag

Mom 6 Förbundsledning

Mom 7 Närvaro vid sammanträde

Mom 1 Uppgift

Uppgift

Förbundsstyrelsen leder Kommunals verksamhet och ansvarar för ekonomisk förvaltning och räkenskaper i överensstämmelse med stadgar och kongressbeslut. Mellan kongressens/förbundsmötets sammanträden är förbundsstyrelsen förbundets högsta beslutande organ.

*Arbetsordning/
delegationsordning*

Förbundsstyrelsen ska upprätta en arbets- och delegationsordning för sitt arbete.

Mom 2 Sammansättning

Antal och mandattid

Förbundsstyrelsen består av sjutton ledamöter. Förbundsledningen ingår i förbundsstyrelsen och väljs särskilt på kongressen. Övriga ledamöter väljs av kongressen för en mandattid av tre år bland medlemmar inom förbundets organisationsområde.

Suppleanter

Kongressen utser 17 suppleanter för en mandattid av tre år. Vid ordinarie ledamots förhinder eller avgång inträder suppleanterna i den ordning kongressen fastställer. Vid förhinder för förbundsordförande inträder förbundssekreterare och avtalssekreteraren i nämnd ordning i hans ställe. Suppleant ersätter den som inträder som tjänstgörande ordförande.

Avgångsskyldighet

Avgångsskyldighet föreligger när pensionsålder uppnås enligt gällande pensionsregler.

Mom 3 Sammanträden

Förbundsstyrelsen sammanträder i den omfattning styrelsen själv beslutar.

Styrelsebesluts giltighet För att styrelsebeslut ska vara giltigt fordras att mer än hälften av styrelsens samtliga ledamöter är ense om beslutet.

Mom 4 Arvode

Förbundsstyrelsens ledamöter kan erhålla arvode under mandattiden med belopp som fastställs av kongressen innan val sker.

Återkallande av uppdrag

Mom 5 Återkallande av uppdrag

Om ledamot av förbundsstyrelsen eller suppleant uppenbart åsidosatt sina skyldigheter eller på annat sätt förverkat det förtroende styrelseuppdraget förutsätter, utan skäl till uteslutning ur Kommunal föreligger, kan kongressen/förbundsmötet på förslag från förbundsstyrelsen besluta att avsätta denna från sitt uppdrag.

Uppgift

Mom 6 Förbundsledning

Förbundsledningen som leds av förbundsordförande, har ett gemensamt ansvar för de beslut och förslag som bereds till förbundsstyrelsens sammanträden samt för samordningen av verksamheten.

Sammansättning

Förbundsledningen utgörs av förbundsordförande, förbundssekreterare och avtalssekreterare.

Ombudsmän och tjänstemän

Mom 7 Närvaro vid sammanträde

Ombudsmän och tjänstemän ska närvara vid förbundsstyrelsens sammanträden i den ordning som styrelsen beslutar. De har yttrande- och förslagsrätt men inte rösträtt.

§ 11 Förbundsledning och ombudsmän

Mom 1 Val av förbundsledning

Mom 2 Fyllnadsval

Mom 3 Uppgifter

Mom 4 Bisyssla

Mom 5 Skiljande från uppdraget

Mom 6 Förbundets ombudsmän

Mom 1 Val av förbundsledning

Kongressvalda funktionärer

Kongressen väljer genom val, förbundsordförande, förbundssekreterare och avtalssekreterare.

Mandattid

Mandattiden är tre år.

Villkor

Anställda inom Kommunal som väljs ska beviljas tjänstledigt under mandattiden, de blir kongressvalda förtroendevalda. Förbundsstyrelsen fastställer villkor för uppdragen. När uppdragen upphör ska förbundsstyrelsen reglera eventuell återgång i arbete.

Mom 2 Fyllnadval

Avgår eller avlider kongressvald funktionär under mandattiden ska efterträdaren väljas vid ordinarie förbundsmöte alternativt extra förbundsmöte för tiden fram till nästa kongress.

Mom 3 Uppgifter

Förbundsordföranden

Förbundsordförande leder i samråd med förbundsstyrelsen Kommunals verksamhet, leder förhandlingarna vid förbundsstyrelsens sammanträden, ansvarar för verkställighet av kongressens, förbundsmötets och förbundsstyrelsens beslut samt ansvarar för uppgifter som fastställs av förbundsstyrelsen i särskild ordning.

Förbundssekreteraren

Förbundssekreteraren biträder förbundsordförande i arbetet och är förste ställföreträdare vid dennes frånvaro. Ansvarar för utveckling av förbundets interna organisation och förnyelse av verksamheten samt för uppgifter som fastställs av förbundsstyrelsen i särskild ordning.

Avtalssekreteraren

Avtalssekreteraren biträder förbundsordförande i arbetet och är andre ställföreträdare vid dennes frånvaro. Ansvarar för och samordnar förbundets avtalsfrågor samt för uppgifter som fastställs av förbundsstyrelsen i särskild ordning.

Förbundsstyrelsen fastställer förbundsledningens närmare uppgifter i arbetsordningen.

Mom 4 Bisyssla

Kongressvald funktionär får inte utan förbundsstyrelsens tillstånd åta sig bisyssla som hindrar och påverkar utövande av uppdraget.

Mom 5 Skiljande från uppdraget

Misskötsel

Kongressvald funktionär som missköter sitt uppdrag kan skiljas från detta.

Återkallande av uppdraget

Beslut om återkallande av uppdrag gällande kongressvald funktionär fattas av kongressen/förbundsmötet efter förslag av förbundsstyrelsen. I avvaktan på kongressen/förbundsmötets beslut kan förbundsstyrelsen avstånga kongressvald funktionär från utövande av uppdraget.

Prövning

Förbundsstyrelsens beslut kan bli föremål för prövning av skiljemän enligt vad som stadgas i § 20 mom 3

Mom 6 Ombudsmän

Ombudsmän i Kommunal har en förtroendeanställning.

Anställs av förbundsstyrelsen

Ombudsmän anställs av förbundsstyrelsen. Anställningsvillkoren regleras i kollektivavtal. Lokalt placerade ombudsmän anställs i samråd med avdelningens ledningsgrupp.

Ombudsmän uppgifter

Ombudsmän ska biträda med inom förbundet förekommande arbete. Ansvara för medlemsvärvning, förhandlingar och övrig facklig verksamhet, bistå avdelningar och sektioner i deras arbete och utföra uppgifter som förbunds-, avdelningsordföranden eller dennes ställföreträdare ålägger dem.

Beslut

Beslut om avskedande eller uppsägning av ombudsman som anställts av förbundsstyrelsen fattas av förbundsstyrelsen.

Prövning

Förbundsstyrelsens beslut kan bli föremål för prövning av skiljemän enligt vad som stadgas i § 20 mom 3

§ 12 Firmateckning

Förbundsstyrelsen beslutar

Förbundsstyrelsen utser de personer som har rätt att teckna förbundets firma. Firmateckning är giltigt endast när firman tecknats av två i förening, varav minst en firmatecknare ska vara förtroendevald i förbundsledningen. Bemyndigande som firmatecknare gäller tills vidare och kan när som helst återkallas av förbundsstyrelsen.

Bemyndigande

Firmatecknaren har inte rätt att utan särskilt skriftligt bemyndigande av förbundsstyrelsen för förbundets räkning köpa eller sälja fast egendom. Inte heller får firmatecknare utan särskilt bemyndigande belasta förbundets fasta egendom med uttagande av in-teckning för gäld eller för förbundets räkning uppta eller bevilja lån.

§ 13 Ekonomisk förvaltning och räkenskaper

Mom 1 Placeringsreglemente

Mom 2 Attestinstruktioner

Mom 3 Delegering

Mom 4 Redovisning

Mom 5 Årsberättelse

Mom 1 Placeringsreglemente

Förbundsstyrelsen fastställer placeringsreglemente för Kommunal.

Mom 2 Attestinstruktioner

Förbundsstyrelsen ska årligen upprätta attestordning samt regler för utanordning och utbetalningar.

Mom 3 Delegering

För ekonomisk förvaltning och räkenskaper ansvarar förbundsstyrelsen. Styrelsen kan välja att delegera dessa uppgifter till anställd som i enlighet med dessa stadgar, kongress- och förbundsmötesbeslut samt styrelsens föreskrifter har hand om den ekonomiska förvaltningen. I detta ingår förvaltningen av förbundets

fastigheter, placeringar enligt gällande riktlinjer samt handläggande av ekonomiförvaltningens sammanhängande korrespondens. Den som delegeras dessa uppgifter ska genom förbundets försorg garantiförsäkras.

Mom 4 Redovisning

God redovisningssed

Förbundets redovisning ska ske i överensstämmelse med god redovisningssed.

Årsredovisning

Förbundets räkenskaper avslutas per kalenderår. Av förbundsstyrelsen undertecknad årsredovisning ska vara revisorerna tillhanda snarast möjligt, dock senast sex veckor före kongressen/förbundsmötet.

Mom 5 Årsberättelse

Behandling

Förbundsstyrelsen ska varje år till kongressen/förbundsmötet avge en av förbundsstyrelsens ledamöter underskriven berättelse över det föregående årets verksamhet. Årsberättelsen ska bestå av verksamhetsberättelse, hållbarhetsrapport, årsredovisning samt revisionsberättelse.

§ 14 Förbundets revision

Mom 1 Revisorer

Mom 2 Uppgift

Mom 3 Föredragning

Mom 4 Rätt ta del av handlingar

Mom 5 Revisorernas ansvar

Mom 6 Arvode

Mom 1 Revisorer

Antal

Kongressen väljer bland medlemmarna tre förtroendevalda revisorer.

Mandattid

Mandattiden är tre år.

Suppleanter

Kongressen väljer tre revisorssuppleanter på en mandattid av tre år. Suppleanten träder in om en ordinarie revisor varaktigt är förhindrad att delta i revisionen i den ordning kongressen beslutar.

Revisionsbolag För granskning av förbundets räkenskaper och förbundsstyrelsens förvaltning väljer kongressen respektive förbundsmötet ett registrerat revisionsbolag.

Mom 2 Uppgift

Uppgift Revisorerna har till uppgift att granska förbundsstyrelsens verksamhet, förvaltning och räkenskaper, samt att till kongressen respektive förbundsmöte årligen gemensamt avge revisionsberättelse med till- eller avstyrkan av ansvarsfrihet för förbundsstyrelsens ledamöter.

Särskild granskningsrapport De förtroendevalda revisorerna ska avge en särskild granskningsrapport till kongressen respektive förbundsmötet om sin granskning av ändamålsenligheten och effektiviteten i förbundets verksamhet.

Särskild revisionsbeskrivning En särskild revisionsbeskrivning för de förtroendevalda revisorerna fastställs av kongressen.

Revisionsberättelse Revisionsberättelse och särskild granskningsrapport för räkenskapsåret avges till kongressen respektive förbundsmötet senast tre veckor innan dess sammanträde.

God revisionsred Revisionen ska ske i överensstämmelse med god revisionsred.

Mom 3 Föredragning

Den särskilda granskningsrapporten föredras av de förtroendevalda revisorerna på kongressen/ordinarie förbundsmöte.

Närvaroskyldighet När frågan om ansvarsfrihet för förbundsstyrelsens ledamöter behandlas av kongressen/ordinarie förbundsmöte ska samtliga revisorer närvara.

Föredragning Den revisor som revisorerna utser ska föredra revisionsberättelsen.

Lämna rapport

Revisorerna ska vid minst ett ytterligare tillfälle medverka på förbundsstyrelsens sammanträde och lämna rapport över sina iakttagelser.

Delta i visst sammanträde

Om förbundsstyrelsen på grund av framställda anmärkningar eller förslag kallar revisorerna till sammanträde, är de skyldiga att närvara vid sammanträdet under behandlingen av det nämnda ärendet.

Mom 4 Rätt ta del av handlingar

Varje revisor har efter framställning rätt att ta del av allt material som rör Kommunals verksamhet samt förbundsstyrelsens räkenskaper och förvaltning.

Mom 5 Revisorernas ansvar

Om revisorerna i berättelse eller annan handling som de framlägger, uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnat oriktig uppgift, eller av samma skäl underlåtit att göra anmärkning mot sådan uppgift i handling som de granskat, är de ansvariga för uppkommande skada.

Mom 6 Arvode

Förtroendevalda revisorer

Revisorerna kan erhålla arvode under kongressperioden som fastställs av kongressen. Detta ska fastställas före valet.

Auktoriserad revisor

För auktoriserad revisor utgår ersättning enligt avtal.

§ 15 Kongress/förbundsmöte

Mom 1 Högsta beslutande organ

Mom 2 Kongressens/förbundsmötets sammanträden

Mom 3 Sammansättning

Mom 4 Närvaroplikt

Mom 5 Frågor att behandla

Mom 6 Ombud

Mom 7 Motioner

Mom 8 Förberedelse av sammanträde

Mom 9 Uppgifter

Mom 10 Beslut om ansvarsfrihet

Mom 11 Val

Mom 12 Beslutsordning

Mom 1 Högsta beslutande organ

Kommunal är en medlemsstyrd organisation som bygger sin verksamhet på medlemmarnas delaktighet och inflytande.

Kongressen/förbundsmötet är förbundets högsta beslutande organ.

Mom 2 Kongressens/förbundsmötets sammanträden

Tidpunkt

Kongressen hålls vart tredje år senast juni månad. Kongressfria år hålls ordinarie förbundsmöte senast i juni månad.

Extra förbundsmöte

Därutöver kan extra förbundsmöte inkallas då förbundsstyrelsen anser det nödvändigt. Då mer än hälften av avdelningarnas ombud eller minst 10 procent av förbundets medlemmar skriftligen begär detta ska extra förbundsmöte hållas. Extra förbundsmöte kan endast behandla den fråga som föranlett dess inkallande.

Mom 3 Sammansättning

Antal ombud

Kongressen/förbundsmötet består av 188 ombud som väljs av avdelningarna.

Förbundsstyrelsen

I kongressen/förbundsmötet ingår också förbundsstyrelsens ledamöter. Dessa har yttrande- och förslagsrätt i alla frågor samt rösträtt i frågor som inte avser ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Mom 4 Närvaroplikt

Revisorer och Valberedning

Vid kongressen/förbundsmötet är förbundsrevisorerna och förbundets valberedning skyldiga att närvara. De har yttrande och förslagsrätt, men inte rösträtt.

Anställda

Ombudsmän, och tjänstemän ska, så som representanter för förbundets lokalavdelningar och förbundskontorets enheter eller som föredragande, närvara vid kongressen/förbundsmötet i den utsträckning som förbundsstyrelsen beslutar. De har yttrande- och förslagsrätt men inte rösträtt.

Mom 5 Frågor att behandla

Frågor som väcks till kongressen

Ordinarie kongress ska behandla frågor som hänskjutits dit av förbundsstyrelsen eller väckts genom motion.

Övriga frågor

Fråga som inte förelagts kongressen på något av dessa sätt får, om den inte avser stadgeändring, tas upp till behandling om kongressen fattar beslut med tre fjärdedels majoritet.

Frågor väcks i förväg till förbundsmötet

Förbundsmötets sammanträden ska behandla frågor som hänskjutits dit av förbundsstyrelsen eller väckts genom särskild fråga rörande den fackliga verksamheten av avdelningsstyrelsen.

Särskild fråga

Särskild fråga till förbundsmötet lämnas till förbundsstyrelsen senast tre månader innan sammanträdet.

Mom 6 Ombud

Mandattid

Ombud till kongressen/förbundsmötet väljs vart tredje år för en mandattid på tre år.

Ombuds fördelning

Ombuden fördelas proportionerligt mellan förbundets avdelningar utifrån medlemsantalet den 31 maj det år val ska ske, varje avdelning får minst två platser.

Tillkännage

Förbundsstyrelsen fastställer hur många mandat som tillkommer varje avdelning och tillkännager detta före utgången av juli månad det år val av ombud sker.

Val av ombud och suppleanter

Avdelningens representantskap väljer på sitt höstmöte avdelningens ombud. Lämpligt antal suppleanter väljs som ersätter ordinarie ombud i den ordning höstmötet beslutar.

Valbarhet

Valbar till ombud är medlem inom avdelningens verksamhetsområde, med undantag av medlem som är ledamot i förbundsstyrelsen eller förbundsrevisor.

Nominering

Nominering sker på sektionsmöte enligt den ordning som förbundsstyrelsen fastställer.

<i>Fullmakt</i>	Som fullmakt för valda ombud och suppleanter gäller representantskapets protokoll över valet. Protokollet sänds omedelbart till förbundsstyrelsen.
<i>Motionsrätt</i>	Mom 7 Motioner Motion till kongressen kan skrivas av medlem, sektion och avdelning. Om medlem skriver motion ska den sändas via sektionen.
<i>Lokal behandling</i>	Därefter bereds motioner från medlem och sektion och avdelning av avdelningsstyrelsen till representantskapet som har att bifalla eller avslå motionerna. Samtliga motioner sänds till förbundsstyrelsen.
<i>Motionstid</i>	Motion ska vara förbundsstyrelsen tillhanda senast sex månader före kongressens ordinarie sammanträde.
<i>Avtalsförslag</i>	Motion om avtalsförslag ska behandlas av kongressen endast om den är av övergripande principiell karaktär. Motionsförslag som rör detaljer i kollektivavtal ska av förbundsstyrelsen hänskjutas till avtalsdelegationerna för beaktande i kommande avtalsrörelse.
<i>Förbundsstyrelsen behandling</i>	Förbundsstyrelsen sammanställer motionerna. Dessa ska tillsammans med förbundsstyrelsens utlåtande sändas till ombuden senast fyra veckor innan kongressen sammanträder.
<i>Kallelse</i>	Mom 8 Förberedelse av sammanträde Förbundsstyrelsen ska planlägga kongressens/förbundsmötets sammanträde. Kallelse till möte ska tillsammans med förslag till dag- och arbetsordning och övriga handlingar sändas till ombuden senast tre veckor före sammanträdet.
<i>Principiella frågor</i>	Mom 9 Uppgifter Kongressen ska behandla för förbundets verksamhet viktiga principiella och idémässiga frågor samt förbundsstyrelsens förslag avseende inriktning av förbundets verksamhet. Därutöver ska kongressen uttrycka förbundets ståndpunkter i samhällsfrågor som berör medlemmarna.

<i>Motioner</i>	Kongressen ska behandla motioner samt förbundsstyrelsens utlåtande över dessa.
<i>Stadgar</i>	Kongressen ska behandla förslag till förändringar av förbundets stadgar, enligt vad som regleras i § 21.
<i>Val</i>	Kongressen ska genomföra val till förtroendeuppdrag enligt vad som regleras i § 15 mom 11.
<i>Fördelning av medlemsavgift</i>	Kongressen/förbundsmötet ska ta ställning till avdelningsdel och förbundsdel, samt indelning av avgiftsnivåerna enligt vad som regleras i § 6.
<i>Budgetprognos</i>	Kongressen/förbundsmötet fastställer verksamhetsinriktning och föreläggs kommande års budgetprognos.
<i>Besvär</i>	Kongressen/förbundsmötet ska i förekommande fall behandla besvär som anförts mot förbundsstyrelsens beslut, enligt vad som regleras i § 20 Mom 2.
<i>Årsberättelse</i>	<p>Mom 10 Beslut om ansvarsfrihet</p> <p>Kongressen/förbundsmötet ska behandla årsberättelse, revisorernas särskilda granskningsrapport och revisionsberättelse för föregående år och i anslutning därtill frågan om ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen.</p>
<i>Val av förbundsledning</i>	<p>Mom 11 Val</p> <p>Kongressen väljer förbundsordförande, förbundssekreterare och avtalssekreterare.</p>
<i>Fyllnadsval av förbundsledning</i>	Under kongressperioden kan i förekommande fall fyllnadsval till något av dessa uppdrag förrättas av ordinarie förbundsmöte eller extra förbundsmöte.
<i>Förbundsstyrelse och revisorer</i>	Kongressen väljer ledamöter av förbundsstyrelsen och suppleanter för dessa samt revisorer och dess suppleanter.
<i>Valberedning</i>	Förbundsmötet väljer året före kongressen en valberedning. Valet ska ske via personval och nomineringar till valberedningen ska skickas till förbundsstyrelsen av förbundsmötets ombud senast

fyra månader innan förbundsmötet. Förbundsstyrelsens förslag till ledamöter i valberedningen och övriga nomineringar ska sändas till ombuden senast tre veckor före förbundsmötets sammanträde.

Valberedningsinstruktioner

Valberedningen verkar enligt beslutade valberedningsinstruktioner.

Valberedningens mandattid

Valberedningen verkar under kongressperioden.

Valberedningens uppgift

Valberedningens uppgift är att föreslå kandidater till de förtroendeuppdrag som kongressen ska tillsätta genom val. Valberedningen ska också, i händelse av fyllnadsval under den följande kongressperioden, föreslå kandidater till sådana vakanta uppdrag. Valberedningen ska i sina förslag särskilt ta hänsyn till mångfald, yrkes/avtalsområden och geografisk spridning.

*Nominering till
samtliga uppdrag som
väljs på kongressen*

Nominering sker genom att kongressombuden lämnar förslag till valberedningen senast den tiden valberedningen meddelar. Samma person kan nomineras till olika uppdrag. Kongressen är bunden av nomineringen.

*Valberedningens
förslag*

Valberedningens förslag på samtliga kandidater ska tillsammans med övriga nominerade sändas till ombuden senast tre veckor före kongressen.

Mom 12 Beslutsordning

*Sluten eller öppen
omröstning*

Val som nämns i mom 11 sker genom sluten omröstning, om inte kongressen/förbundsmötet enhälligt beslutar att omröstningen ska vara öppen. Övriga beslut fattas med öppen omröstning.

Majoritetsregler

§ 9 Avdelningar, mom 3 representantskap, sidorubrik majoritetsregler.

Rösträtt

Varje ombud har en röst. Rösträtten får inte överlåtas till någon annan.

§ 16 Hedersmedlemskap

<i>Rätt till hedersmedlemskap</i>	Förbundsstyrelsen kan bevilja medlem i Kommunal hedersmedlemskap.
<i>Villkor</i>	För att kunna utses till hedersmedlem måste medlem under sammanlagt minst 25 år innehaft ett förtroendeuppdrag inom Kommunal. Förbundsstyrelsen kan även i andra fall bevilja hedersmedlemskap då skäl därtill finns.
<i>Ansökan om hedersmedlemskap</i>	Om medlem uppfyller villkoren för hedersmedlemskap, kan medlem själv ansöka och ange de skäl som finns för att få hedersmedlemskap. Ansökan skickas till avdelningen som handlägger frågan och därefter skickar ansökan till förbundsstyrelsen.
<i>Förbundsstyrelsen</i>	Förbundsstyrelsen kan utan ansökan bevilja hedersmedlemskap där villkoren är uppfyllda.
<i>Hedersmedlems rätt</i>	Hedersmedlem som slutat sin anställning eller avgår från sin anställning på grund av pension, behåller rätten att närvara på organisationens möten under förutsättning att denne inte övergått till annat förbund.

§ 17 Utträde

Mom 1 Rätt till utträde

Mom 2 Behandling av utträdesansökan

Mom 3 Rätt till överklagande

Mom 1 Rätt till utträde

<i>Uppsägningstid</i>	Medlem har rätt till utträde ur förbundet efter en uppsägningstid av tre hela kalendermånader sedan förfallna avgifter betalats.
<i>Annan verksamhet</i>	Medlem, som har övergått till verksamhet, som ligger utanför förbundets organisationsområde, ska beviljas omedelbart utträde under förutsättning att förfallna avgifter betalats.

<i>Skriftlig ansökan</i>	Mom 2 Behandling av utträdesansökan Skriftlig ansökan om utträde ska lämnas till Kommunal.
	Mom 3 Rätt till överklagande Förbundsstyrelsens beslut om omedelbart utträde enligt mom 1 annan verksamhet, får överklagas i den ordning som stadgas i § 20 mom 2.
	§ 18 Uteslutning
	<i>Mom 1 Ej erlagd stadgeenlig avgift</i> <i>Mom 2 Andra grunder för uteslutning</i> <i>Mom 3 Behandling av uteslutningsärende enligt mom 2</i>
<i>Uteslutning</i>	Mom 1 Ej erlagd stadgeenlig avgift Medlem, som för viss månad inte inom tre månader därefter betalat stadgeenliga avgifter, ska uteslutas ur Kommunal från nämnda tidpunkt.
<i>Rätt till överklagande</i>	Den som uteslutits ur Kommunal på grund av ej erlagd stadgeenlig avgift, har rätt att överklaga detsamma till förbundsstyrelsen enligt § 20 Mom 2
	Mom 2 Andra grunder för uteslutning Uteslutning kan också ske när medlem
<i>Oriktiga uppgifter</i>	a) genom medvetet oriktiga uppgifter beviljats medlemskap
<i>Oredigt förfarande</i>	b) genom oredigt förfarande fått ekonomisk ersättning från förbundet eller tillgripit avdelnings- eller förbundsmedel
<i>Strejkbrytare</i>	c) uppträtt som strejk- eller blockadbrytare
<i>Utan medgivande</i>	d) utan medgivande av förbundsstyrelsen även har medlemskap i facklig organisation som står utanför Landsorganisationen

Övriga skäl e) på annat sätt än vad som angetts under a) - d), uppsåtligt brutit mot stadgarna eller vägrat rätta sig efter föreskrifter som har stöd i stadgar eller kongress/ förbundsmötesbeslut. Detsamma gäller då medlem bedriver eller stödjer sådan verksamhet som är oförenlig med organisationens ändamål eller på annat sätt uppträder illojalt.

Förbundsstyrelsen beslutar Beslut om uteslutning i fall som avses i detta moment fattas av förbundsstyrelsen.

Mom 3 Behandling av uteslutningsärende enligt mom 2.

Skriftlig anmälan Anmälan, som kan leda till uteslutning enligt mom 2 a) – e) ska lämnas skriftligen till avdelningsstyrelsen som med sitt yttrande om till- eller avstyrkande ska lämna den till förbundsstyrelsen.

Rätt till yrkande Genom förbundsstyrelsens försorg ska anmälan skickas till medlem på senast kända adress, som inom två veckor därefter ska komma in med förklaring till förbundsstyrelsen.

I uppenbara fall Vad som sägs i första och andra stycket i detta moment ska inte tillämpas, när den som uteslutningen gäller gjort sig skyldig till förfarande som strider mot dessa stadgar eller mot stadgeenligt antagna föreskrifter och kongress/ förbundsmötets beslut, och denne trots tillsägelse av förbundsstyrelsen inte rättar sig därefter.

Beslut meddelas Förbundsstyrelsens beslut ska genom protokollsutdrag meddelas medlem under senast kända adress.

Rätt till överklagande Om den som uteslutits ur Kommunal på grunder som avses i Mom 2 a) – e) anser att beslutet inte är stadgeenligt, har denne rätt att överklaga detsamma till kongressen/förbundsmötet enligt den ordning som stadgas i § 20 mom 2.

§ 19 Återkallande av rätt att inneha uppdrag

Mom 1 Grund för återkallande

Mom 2 Avdelningsuppdrag

Mom 3 Sektionsuppdrag

Mom 4 Särskilda skäl

Mom 5 Rätt till överklagande

Medlemskap

Mom 1 Grund för återkallande

Om förtroendevald i Kommunal utträder eller utesluts ur Kommunal, anses denna skild från uppdraget.

Grund för återkallande

När skäl till uteslutning ur Kommunal saknas men medlem har förbrukat förtroende och uppsåtligen bryter mot stadgarna, vägrar rätta sig efter kongress/ förbundsmötes beslut, bedriver eller stödjer sådan verksamhet som skadar Kommunal och är oförenlig med förbundets ändamål och värdegrund eller på annat sätt uppträder illojalt mot förbundet, kan en medlem, för viss tid eller tills vidare, fråntas rätten att inneha styrelse- eller annat förtroendeuppdrag inom Kommunal.

Mom 2 Avdelningsuppdrag

Om styrelseledamot eller annan förtroendevald åsidosatt sina skyldigheter eller på annat sätt förverkat det förtroende uppdraget förutsätter, utan att skäl till uteslutning ur Kommunal föreligger, kan denne genom beslut av avdelningsstyrelsen skiljas från sitt uppdrag under resten av mandatperioden. Sådant beslut ska godkännas av förbundsstyrelsen.

Mom 3 Sektionsuppdrag

Om styrelseledamot eller annan förtroendevald uppenbart åsidosatt sina skyldigheter eller på annat sätt förverkat det förtroende uppdraget förutsätter, utan skäl till uteslutning ur Kommunal föreligger, kan denne efter förslag från sektionsstyrelsen och beslut av avdelningsstyrelsen skiljas från sitt uppdrag för resten av mandatperioden. Sådant beslut ska godkännas av förbundsstyrelsen.

*Särskilda skäl***Mom 4 Beslut av förbundsstyrelsen**

Vid andra tillfällen och särskilda skäl föreligger, kan förbundsstyrelsen besluta att en medlem, för viss tid eller tills vidare, fräntas rätten att inneha styrelse- eller annat förtroendeuppdrag inom Kommunal.

Mom 5 Rätt till överklagande

Förbundsstyrelsens beslut om återkallande av rätt att inneha förtroendeuppdrag kan överklagas i den ordning som regleras i § 20 mom 2.

§ 20 Överklagande och skiljemannaförfarande

Mom 1 Rätt till överklagande av uteslutning på grund av ej erlagd stadgeenlig avgift

Mom 2 Rätt till överklagande i övrigt

Mom 3 Prövning av skiljemän

Mom 1 Rätt till överklagande av uteslutning på grund av ej erlagd stadgeenlig avgift*Förbundsstyrelsens beslut*

Medlem kan till förbundsstyrelsen överklaga beslut inom 30 dagar om uteslutning på grund av ej erlagd stadgeenlig avgift enligt § 20 mom 1.

Mom 2 Rätt till överklagande i övrigt

Medlem kan till kongressen/förbundsmötet överklaga förbundsstyrelsens beslut om

- a) Inträdesansökan (§ 4 mom 6)
- b) Uppsägningstid (§ 17 mom 3)
- c) Uteslutning (§ 18 mom 3)
- d) Återkallande av rätt att inneha uppdrag (§ 19 mom 2-4).

Tidsfrister

Skriftligt överklagande ska lämnas till förbundsstyrelsen inom 30 dagar efter den dag då medlem tagit del av beslutet. Kongressen/förbundsmötet beslutar i ärendet vid nästkommande sammanträde.

<i>Kongressen/ förbundsmötets beslut</i>	Om kongressen/förbundsmötet i tvister som avses i mom 2 punkter a) – d) inte ändrar förbundsstyrelsens beslut, har den som beslutet gäller rätt att hänskjuta tvisten till prövning av skiljemän enligt mom 3.
<i>Förutsättningar för skiljemän</i>	För att tvist ska få hänskjutas till skiljemän måste den som beslutet gäller ha fullföljt talan mot beslutet enligt föreskrifterna i detta moment.
<i>Lagen om skiljeförfarande</i>	Mom 3 Prövning av skiljemän Inbördes tvister mellan Kommunal och dess underorganisationer, styrelse eller förtroendevald samt tvister som avses i mom 2 a) – d) ska hänskjutas till avgörande av skiljemän i den ordning lag om skiljeförfarande reglerar med följande avvikelser.
<i>Förbundets skiljeman</i>	Landsorganisationens styrelse utser för kongressperioden tre personer och tre ersättare för dessa, att vara skiljemän för medlemsförbunden i sådana tvister som avses i första stycket. När skiljeförfarande påkallas utser Kommunal en av dessa att vara skiljeman för Kommunal.
<i>Oenighet om tredje skiljemannen</i>	Kan inte de av parterna utsedda skiljemännen enas om den tredje ledamoten utses denna av kansliansvarig ordförande i arbetsdomstolen.
<i>Kostnader</i>	I tvist där Kommunal och enskild person är parter svarar Kommunal, oavsett utgången i tvisten, för ersättningen till skiljemännen. Övriga kostnader står den förlorade parten för.
<i>Enskild person</i>	Med enskild person avses styrelseledamot, förtroendevald och medlem som omfattas av § 20 mom 2.

§ 21 Stadgeändring

<i>Stadgeändring</i>	Ändring av dessa stadgar kräver kongressbeslut. Förslag om stadgeändring kan endast väckas av förbundsstyrelsen eller genom motion.
----------------------	---

§ 22 Beslut om Kommunals upplösning

Kommunal kan inte upplösas med mindre än att förslag om detta i allmän omröstning biträts av fem sjättedelar av förbundets samtliga medlemmar. Om Kommunal upplöses, tillfaller behållna tillgångar Landsorganisationen.

Lokalorganisationernas upplösning

Avdelning kan inte upplösa eller lägga ner sin verksamhet utan förbundsstyrelsens medgivande. Om avdelning, sektion eller arbetsplatsorganisation trots tillsägelse inte fullgör sina skyldigheter gentemot förbundet eller på annat sätt vägrar följa stadgeenliga beslut, kan förbundsstyrelsen besluta om dess upplösning. Om avdelning upplöses, ska dessa efter avvecklingen behållna tillgångarna tillfalla förbundet. Avdelningens styrelse kan på samma grunder besluta att upplösa sektion och arbetsplatsorganisationer inom avdelningens verksamhetsområde. Sådant beslut ska rapporteras till och godkännas av förbundsstyrelsen.

